

MENDEI HÍRADÓ

Önkormányzati tájékoztató 2020./I. szám

KEDVES MENDEI LAKOSOK!

A Mendei Híradó idei I. számát tarthatja most kezei között. Kicsit szokatlan, hogy nyár közepén jelenik meg az első számunk, azonban a vírus itt is közbeszólt.

Március elejére elkészített idei első anyagunk már a nyomda felé vette az irányt, amikor hirtelen leállt minden. Emlékszem, hogy lakosaink minden egyes postaládába bedobott levélhez, szórólaphoz, újsághoz félve vagy egyáltalán nem nyúltak nehogy fertőzött legyen. Abban az újságban megírt cikkek már aktualitásukat veszítették, ezért amikor megszűnt a vészhelyzet teljesen új újságot kezdtünk el szerkeszteni.

A COVID 19 vírus alatt településünkön az élet lelassult, más prioritások kerültek előtérbe. Az önkormányzatunk esetében is áthelyeződtek a hangsúlyok. Intézményeink bezárása után egy percre sem

fordult meg a fejünkben, hogy valakit is elbocsátunk. Átszerveztük az életet. Azonnal megszerveztük az idősek ellátását (összességében 29 fő részére 89 alkalommal vittünk ki élelmiszert, gyógyszert, adtunk fel csekket). Fertőtlenítettük az intézményeinket, közterületeinket, illetve maszkokat osztottunk, abban az időben, amikor a maszkok beszerzése nehézségbe ütközött és rendkívül drágán árulták. Megszerveztük a gyermekek étkeztetését, amit helybe is szállítottunk védve ezzel őket. A feladat ellátásában kiemelten vettek részt a Mendevíz Nonprofit Kft. dolgozói, a Mendei Polgármesteri Hivatal köztisztviselői, a Mendei Mesevár Óvoda-Bölcsőde közalkalmazottai, valamint a könyvtárosunk is. Szeretném megköszönni nekik a helytállást, de szeretném megköszönni minden mendei lakosnak a segítségét, akik önkéntesként segítettek idősebb lakosainkat bevásárlással vagy csak egy-két jó szóval is. Igen egy kis beszélgetés, érdeklődés csodákra képes, mert az ember társas lény, egyedül bezárva egy szobába „karanténban” idegörlő.

A veszélyhelyzet elmúlt, azonban figyelve a híradásokat bármikor jöhet egy újabb hullám...

A veszélyhelyzet alatt a képviselő-testület nem ülésezett, de ez nem azt jelentette, hogy egyeztetések ne lettek volna. Ezen időszak alatt 44 határozatot hoztam, illetve 5 rendelet is elfogadásra került. ►

POLGÁRMESTERI KÖSZÖNTŐ

►Egyrészt a mindennapi élet folyamatos-
ságát volt hivatott biztosítani, míg másré-
szük előkészítette a jövőt, pályázatokat
nyújtottunk be annak érdekében, hogy
településünket tovább tudjuk fejleszteni.
Sajnos csak pályázatokból tudjuk. (A
döntések megtalálhatóak a településünk
honlapján, a benyújtott pályázatokról az
újság lapjain részletesen írunk.) Az idén
és jövőre is 10-10 millió forinttal keveseb-
bel gazdálkodhatunk, ami a gépjárműadó
eddig településünkön maradt részét ille-
ti., mert ez elvonásra került.

Az elmúlt időszakban a már elnyert pá-
lyázataink megvalósítását is folytattuk.
Több utcát leaszfaltoztunk, megépítettük
a kilátót, valamint elkezdük a két „örök”
probléma megoldását, a csapadékvíz el-
vezetéshez kapcsolódó árvízi csúcstározó és az ivóvízrendszerhez kapcsolódó új
kút fúrásának előkészítését.

Az élet nem áll meg. „Per aspera ad astra”
ezen latin kifejezést kölcsön véve már
többször megtapasztaltuk, hogy minden
emelkedés küzdelemmel jár.

Kaszanyi József
polgármester

A háziorvosok nyári szabadsága

Dr. Marosi Gyöngyi

szabadságon lesz 2020. 06. 22-28-ig,
majd 08. 10-től 08. 30-ig.

Dr. Dóczi Ildikó

szabadságon lesz 2020. 07. 02-től
07. 19-ig, majd 09. 14-től 09. 20-ig.

**A helyettesítések az évek óta megszokott
rend szerint zajlanak:**

Dr. Marosi Gyöngyi szabadsága esetén
Dr. Dóczi Ildikó fogadja a rendelőjében
a II.sz. körzet betegeit előjegyzéssel a
438-011-es telefonszámon 8 és 16 óra
között.

Dr. Dóczi Ildikó szabadsága idején Dr.
Marosi Gyöngyi fogadja a rendelőjében
az I.sz. körzet betegeit előjegyzéssel a
438-020-as telefonszámon 8 és 16 óra
között.

Kellemes, vírusmentes pihenést kívá-
nunk mindenkinek az idei nyárra!

Dr. Marosi Gyöngyi
Dr. Dóczi Ildikó

Fogorvosi hírek

Rendelőnkben felújítási munkálatok mi-
att 2020. 08. 10–24-ig a fogászati rende-
lés szünetel. Első munkanap: 2020. 08.
25. (kedd) A helyettesítés pontos rendjét
a rendelő aijtajára ki fogjuk függeszteni.

Köszönjük megértésüket és türelmüket!

Dr. Bekker Kitti
fogorvos

Igazgatási szünet

**Értesítjük a Tisztelt Lakosságot, hogy az aláb-
bi időpontokban igazgatási szünet miatt a Pol-
gármesteri Hivatal ügyfélfogadása szünetel:**

2020. július 20-24-ig: anyakönyvi esemény
(haláleset) esetén Kremmer Gáborné hívha-
tó a 30-972-0597 telefonszámon, valamint
2019. augusztus 19-31-ig: anyakönyvi ese-
mény (haláleset) esetén augusztus 19-én és
24-én Kremmer Gáborné hívható a 30-972-
0597 telefonszámon, augusztus 25-31-ig
Forgács Melitta hívható a 30-263-7229 te-
lefontoszámon.

Dr. Mona Gyula
címzetes főjegyző

Tisztelt Adózók!

Rendhagyó módon, először köszönetet szeretnék mondani mindazoknak, akik a kommunális adó bejelentéshez szükséges adatlapot időben eljuttatták az adóhatósághoz és türelemmel várták a határozat illetve csekk kézbesítését.

A kommunális adót, természetesen azon tulajdosoknak illetve vagyoni értékű joggal rendelkező személyeknek is meg kell fizetniük, akik nem adták be a bevallásukat. Őket az adó földkönyv nyilvántartásából keressük ki és nyilvántartás adatai alapján adóztatjuk. Közel négyszáz ingatlán esetében - két, három vagy gyakran annál több - az adóalany/ adóalanyok kiértékelése és adójuk kivetése folyamatban van, rövid időn belül mindenki kézhez kapja az adókötelezettségét tartalmazó határozatot. A kommunális adó II. félévre eső összegét 2020. 09. 15. napig fizethetik meg adópótlék mentesen.

Tisztelt Vállalkozók!

Felhívom a figyelmüket a 140/2020 (IV.21.)

Korm. rendelet vonatkozó rendelkezéseire:

(4) Az adózó az e rendelet hatálybalépésének napja és 2020. szeptember 30-a között esedékké váló éves és soron kívüli helyi iparüzési adóbevallás-benyújtási kötelezettségét és az ezzel egyidejűleg teljesítendő adófizetési kötelezettségét, valamint a következő adóelőleg-fizetési időszakra szóló adóelőleg-bevallás benyújtási kötelezettségét 2020. szeptember 30-ig teljesítheti.

(5) Amennyiben az adózó iparüzési adóbevallás-benyújtási, adóelőleg-bevallási kötelezettségét a (4) bekezdésben foglaltak alkalmazásával a 2020-ban kezdődő adóelőleg-fizetési időszak első előlegrészlete esedékessége napjáig nem teljesítette, akkor ezen előlegrészlet esedékességekor az előző - korábban bevallott - iparüzési adóelőleg-részlet összegét kell megfizetni. Az adózó ezen adóelőleg-részlet mérséklését annak esedékessége előtt kérheti, ha számításai szerint a 2020-ban kezdődő adóév adója

nem éri el az adóévi adóelőleg összegét.

(6) A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 3. § (3) bekezdése szerinti nyilatkozatot legkésőbb 2020. szeptember 30-ig lehet benyújtani az adóhatósághoz.

Adóelőleg fizetési kötelezettségük van, ennek határideje: 2020. 09. 15. napja.

A gépjárművel rendelkező (tulajdon és/vagy üzemeltetői joggal bíró) adózóknak a gépjárműadó II. félévre jutó összegét szeptember 15. napig kell megfizetni.

Dr. Mona Gyula
címmzetes főjegyző

Tisztelt Mendei Lakosok!

Három évvel kitolódik, 2023 végére módosul az a határidő, ameddig fennmaradási engedélyt kell kérni az engedély nélkül létesített fűrt és ásott kutakra Magyarországon.

Vgtv. [a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény] 29. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép 2020. július 1-től:

„(7) Mentessül a vízgazdálkodási bírság megfizetése alól az a létesítő vagy üzemeltető, aki az egyes törvényeknek a polgárok biztonságát erősítő módosításáról szóló 2020. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Vgtv.mód3.) hatálybalépését megelőzően engedély nélkül vagy engedélytől eltérően létesített vagy üzemeltet felszín alatti vízkivételt biztosító vízellátási létesítményt, ha a vízgazdálkodási engedélyezési eljárást 2023. december 31-ig kérelmezi.”

Ez azt jelenti, hogy az elfogadott törvénymódosítással, a korábban az idei év végére rögzített határidő 3 évvel, 2023. december 31-ig kitolódik. Mivel a határidő meghosszabbítása a kérelmezőre nézve kedvező szabályt állapít meg, ezért azt a már folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.

Dr. Mona Gyula
címmzetes főjegyző

KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

Örömmel tájékoztatjuk Önöket, hogy

Hidasiné Klimovics Rózsa

magas színvonalon végzett védőnöi tevékenysége elismeréseként a 2020. évi Védőnök Napja alkalmából

Prof. Dr. Kásler Miklós miniszter úr

döntése értelmében

Miniszter Elismerő Oklevele

elismerésben részesült.

További munkájához sikereket és jó egészséget kívánok!

Kaszanyi József

polgármester

Könyvtári információk

Nyitvatartás: Hétfő: zárva

kedd: 10-16 szerda: 10-18

csütörtök: 10-14 péntek: 8-12

Könyvtárközi kölcsönzés

Szeretném felhívni a figyelmet erre a régóta működő szolgáltatásra, melynek célja, hogy a könyvtárak minél szélesebb körben tudjanak információkat eljuttatni az olvasókhoz, hogy mindenki azonos eséllyel jusson hozzá a dokumentumokhoz. Mivel a könyvtár KSZR-es így a dokumentumok kölcsönzése és visszajuttatásának költsége nem az olvasót terheli. Bővebb információ a könyvtárközi kölcsönzésről a könyvtárban kérhető.

Új szolgáltatás:

Lehetőség van az eddig csak helyben olvasható magazinok kölcsönzésére. Minden három hónapnál régebbi magazin kölcsönözhető 2 hét időtartamra. A lejárat időpontja egy alkalommal meghosszabbítható.

Ingyen elvihető könyvek – állomány-
apasztásból sok könyv ingyen elvihető.

Családbarát Szolgáltató Hely tanúsító védjegy megszerzésére pályázatot nyújtottunk be, aminek az auditja megtörtént. Bronz fokozatú minősítést kaptunk.

Programok

A korábbiakhoz hasonlóan a jövőben is lesznek programok (gasztronómiai, kézműves, kirándulás), ezekről az információk a könyvtár Fb oldalán lesz elérhető.

elérhetőség: 30-173-8033

FB: KÖNYVTÁR MENDE

konyvtar@mende.hu

Lekrinszki Helga

könyvtáros

Köszönjük Annamária!

További sok sikert kívánunk Bánfi Annamáriának, aki az elmúlt években a gasztro oldalt szerkesztette.

Aki kíváncsi a receptjeire, a jövőben is követheti őt a www.eletfuszerei.hu oldalon.

Kaszanyi József

polgármester

KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK

Gólyahír

Mészáros Nándor és Rácz Judit Klára
gyermek: **Olívia** 2019. 11. 02.
Boda Tibor és Esztergályos Ildikó
gyermek: **Zsófia Gina**, 2019. 11. 06.
Némethi Péter és Huszák Alexandra
gyermek: **Petra** 2019. 11. 28.
Balla Gyula és Oláh Marietta Éva
gyermek: **Gyula Bercel** 2019. 12. 12.
Padányi Gyula és Tényi Anikó
gyermek: **Fruzsina** 2019. 12. 27.
Lilik Zsolt és Németh Katalin
gyermek: **Kevin** 2020. 01. 01.
Angyal Zsolt és Somodi Mariann
gyermek: **Nóra** 2020. 01. 11.
Gereben József Erik és Borí Dóra
gyermek: **Alíz Dóra** 2020. 01. 16.
Jakab Vilmos és Rafael Emese
gyermek: **Amanda Angéla** 2020. 01. 21.
Horváth Attila és Ádám Beáta
gyermek: **Olivér** 2020. 02. 03.
Somogyi Sándor és Maklári Brigitta
gyermek: **Sára** 2020. 03. 05.
Czudar József és Pohánka Brigitta Veronika
gyermek: **Maximusz** 2020. 03. 10.
Jakab Szandra
gyermek: **Armandó** 2020. 03. 11.
Czakó Attila és Lenkovics Livia
gyermek: **Leticia** 2020. 03. 22.
Váradai László Zoltán és Orosz Zsuzsanna
iker gyermekei: **Dóra és Balázs** 2020. 03. 25.
Gazda Krisztián és Pergel Nikolett Barbara
gyermek: **Loretta** 2020. 04. 01.

Oláh László és Francsics Kitti Graciella
gyermek: **Barbara Hélia** 2020. 04. 02.
Vidák Dávid és Ruszó Angelika Ilona
gyermek: **Dávid** 2020. 04. 13.
Lilik Gergely és Mikulik Kitti
gyermek: **Kata** 2020. 04. 14.
Rózsa Ádám Zsolt és Pápai Anikó
gyermek: **Alex Ádám** 2020. 04. 26.
Kaszanyi József és Skerlecz Inez
gyermek: **Milen** 2020. 05. 03.
Fülöp János és Réti Virág
gyermek: **Sára Hanna** 2020. 05. 14.
Mészáros Ferenc és Gecser Mária
gyermek: **Liza** 2020. 05. 17.
Árpádalmi Tibor és Magó Nikolett
gyermek: **Levente** 2020. 05. 18.
Horváth György és Tóásó Mária Judit
gyermek: **Anna** 2020. 05. 21.
Zsoldos Béla és Gréczi Noémi
gyermek: **Vendel** 2020. 05. 25.
Palotai István Miklós és Dr. Bodnár Enikő
gyermek: **Dóra** 2020. 05. 28.
Nagyáthé Ferencz és Czentrár Andrea
gyermek: **Mira** 2020. 06. 04.
Magyar Tamás és Lilik Edit
gyermek: **Boglárka** 2020. 06. 08.
Szeretettel köszöntjük az október vége
óta született babákat!
Gratulálunk és jó egészséget kívánunk az
egész családnak!

Impresszum:

Mendei Híradó 2020./I. szám

Kiadja: Mende Község Önkormányzata
2235 Mende, Fő út 14.

Kiadásért felelős: Kaszanyi József polgármester
Szerkeszti a Szerkesztő Bizottság

Nyomdai előkészítés és kivitelezés:

SK. Marketing Kft. 2230 Gyömrő, Eskü utca 15/a.

SAJTÓKÖZLEMÉNY

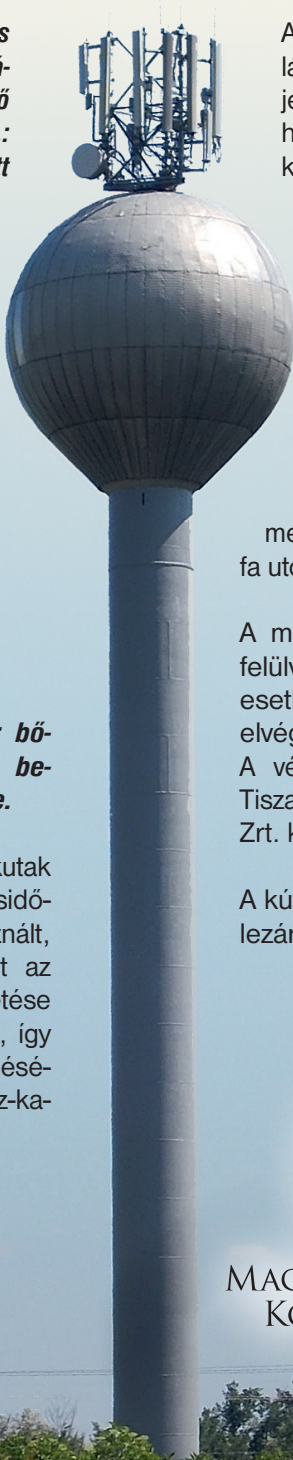
Mende községben ivóvízellátás biztonságos üzemeltetésének támogatására vissza nem térítendő támogatást nyertünk az ebr42.: 469 923 nyilvántartási szám alatt

A Belügyminisztérium mint támogató 294 145 000 Ft vissza nem térítendő támogatást biztosított. Önkormányzatunk részére a községben az ivóvízellátás biztonságos üzemeltetéséhez kapcsolódó feladatok megvalósítására.

A támogatási összegből megépül egy

- új víztorony,
- új fúrt kút,
- új nyomásfokozó állomás,
- irányítástechnikai rendszer bővítése, tartalékszivattyúk beszerzése, vezetékek cseréje.

Településünkön a jelenlegi kutak víztermelő kapacitása csúcsidőszakban szinte teljesen kihasznált, további vízkivétel növekedést az üzembiztonság veszélyeztetése nélkül elérni nem lehetséges, így településünk dinamikus fejlődéséhez szükségessé vált az ivóvíz-kapacitás bővítése.

A tanulmánytervben a vízellátási gondok megoldására a jelenlegi 2 db. nyomás zóna helyett 4 db. ellátási övezet kialakítása tervezett. Az ellátási övezetek területén levő kutak, víztorony, magaslati tároló medence, nyomásfokozók összehangolt működését, felügyeletét a fejlesztéssel kiépítésre kerülő irányítástechnikai rendszer fogja biztosítani. Az új 200 m³ víztorony a Fejes Ferenc téren kerül megépítésre, az új fúrt kút a Fűzfa utca végében.

A meglevő kutak esetében kút-felülvizsgálatokat tervezünk az esetleges elváltozások javítását elvégeztetjük.

A végleges tervdokumentációt a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. készíti el.

A kútfúrás közbeszerzési eljárása lezárult.

Kaszanyi József
polgármester

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Elkészült az Élménypark a Katlan „csúcsán”

A Vidékfejlesztési Program keretén belül a HAJT-A Csapat Egyesület működési területére meghirdetett VP6-19.2.1-41-2-17 kódszámú „Turisztikai attrakciók, fejlesztések támogatása” című felhívásra pályázatot nyújtottunk be, amit a Program Irányító hatósága támogatásra alkalmasnak minősített.

A mendei agyagbánya mellett kialakult meredek löszfalas dombon (ahol kitűnően lehet tanulmányozni az üledék- és talajképződési ciklusokat) ismeretterjesztő élménypark létesül. Sétaút kialakításával, egyedi, fából készült kilátó felállításával, padok, asztalok, ismeretterjesztő táblák elhelyezésével valósul meg a fejlesztés.

A projekt teljes költsége
összesen: **11 761 859 Ft**
A támogatás összege: **9 791 829 Ft**
Saját forrás: **1 970 030 Ft**

A kivitelezést a MendeVíz Nonprofit Kft. végezte el.

A pihenésre, kikapcsolódásra vágyók újabb területet vehetnek birtokukba, Mende szinte legmagasabb pontjáról gyönyörű kilátás nyílik az épített környezetre, a település változatos tájaira.

Kaszanyi József
polgármester

Sportöltöző létesítése Menden

VP6-19.2.1-41-6-17 kódszámú pályázat támogatása A Vidékfejlesztési Program keretén belül a HAJT-A Csapat Egyesület működési területére meghirdetett VP-19.2.1-541-6-17 kódszámú

„Sportlétesítmények felújítása, korszerűsítése, kialakítása” című felhívás alapján **18 093 674 Ft** elszámolható támogatási összeget nyert Önkormányzatunk.

A projekt teljes költsége

összesen: **22 461 014 Ft,**

ebből a saját forrásunk: **4 367 340 Ft.**

Terveink szerint a Sportöltöző a Géza Fejedelelem Általános Iskola és a Sportpálya közötti 1122/8 hrsz-ú területen valósulna meg. A kivitelezés kezdésének várható ideje: 2020. augusztus.

A Sportöltözőben női, férfi szociális blokk és öltöző, valamint akadálymentesített WC építését tervezzük.

Kaszanyi József
polgármester

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Magyar Falu Program pályázatainak megvalósítása

1.) „Eszközfejlesztés belterületi közterület karbantartására” című alprogramhoz kapcsolódóan az „MFP-KKE/2019” pályázat keretében beszereztünk 1 db Solis 75 CRDI traktort, 1 db Orsit Cut 30 rézsűkaszát, 1 db Bagodi BTL 2500 tolólapot, és 1 db Dexwal L500Tsószórót. A projekt teljes elszámolható költsége 14 997 899 Ft.

A közterületek karbantartására az önkormányzat kis számú csapatot tud aktivizálni, ezért nehézségekbe ütközött a füves területek karbantartása, télen pedig a hó eltakarítása. A traktor és tartozékai megvásárlása, üzembe helyezése jelentősen hozzájárul a dombos településünk szebbé, tisztábbá, élhetőbbé tételéhez.

MAGYAR FALU PROGRAM

2.) „Kistelepülések járda építésének, felújításának anyagtámogatás” című alprogramjára is „(MFP-BJA/2019.)” pályázatot nyújtottunk be 2019. év közepén és támogatásra érdemesnek ítélték. A támogatási összeg 4 972 161 Ft, amelyet a Kossuth Lajos utca páros oldal járda felújításához fogunk felhasználni.

A viacolor burkolatot már megvásároltuk, a közcélú munkások és a Mendeviz Non-profit Kft. dolgozói a kivitelezési munkákat júliusban kezdik meg.

3.) „Önkormányzati tulajdonú utak felújítása „ című alprogram (MFP-ÖTU/2019.)” pályázatunk is támogatásban részesült:

A Gárdonyi Géza, a Leányvár, az Alkotmány, a Bille Bese utcák és a Hősök tere közterületek útfelújítására, szilárd burkolattal történő ellátására 29 988 055 Ft-ot nyertünk. A kivitelezési munkákat az Útkororna Kft. elkészítette.

2020-ban pályázatot nyújtottunk be a Magyar Falu Program keretében a Pusztaszentistváni bekötő és az Új-Élet utca aszfaltozására, támogatás esetén szeretnénk még az ősz folyamán a kivitelezést elvégezni.

Kaszanyi József
polgármester

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Mende Bem József tér- Szent István út csapadékvíz-elvezetés fejlesztése, korszerűsítése és a 223/19 hrsz-ú területen záportározó kialakítására

„PM_CSAPVÍZGAZD_2018” számon támogatást nyertünk. A támogatói okiratot 2019. december 06-án írtuk alá.

A Pest megye Területfejlesztési Konceptiója 2014-2030 és Pest Megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 megvalósításához nyújtandó célzott pénzügyi támogatásról szóló 1295/2016.(VI.13.) Korm. határozat és a Pest megye Területfejlesztési Konceptiója 2014-2030 és Pest megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 megvalósításához nyújtandó célzott pénzügyi támogatás felhasználásának feltételrendszeréről szóló 1517/2016. (IX.23.) Korm. határozat alapján a Támogató PM_CSAPVÍZGAZD_18 számon, **„Települések felszíni csapadékvíz – elvezetési létesítményeinek fejlesztése, a települési vízgazdálkodás korszerűsítésének támogatása Pest megye területén”** című kiírásra pályázatot nyújtottunk be és támogatást nyertünk.

A projekt összesen:	315 338 956 Ft
A támogatás összege:	299 572 008 Ft
Saját forrás összege:	15 766 948 Ft

Az intenzív csapadékos időjárás miatt a lakóterület felhőszakadásos elöntései és a csapadékvíz károk ismétlődő problémái miatt pályáztunk a fenti kiírásra. A tervet a LUMIX Mérnöki Iroda készítette el. A vízelvezetési rendszer kialakítása az alábbi utcákat érinti:

- Bem József tér, a Szent Istváni út, a Bercsényi, az Árpád Vezér, a József Attila, az Arany János, a Csokonai, a Rákóczi, a Vörösmarty és a Mendei utca,
- a Bem József téren egy 1500 m³ befogadóképességű záportározó építése tervezett.

Közbeszerzési eljárást folytattunk le a kivitelezési munkák vállalkozójának kiválasztására, amelynek eredményeként a Képviselő-testület az Epres Trans Kft.-t (székhelye: 2723. Nyáregyháza, Szegfű utca 1/a.) választotta ki a benyújtott ajánlata alapján. A munkaterület átadás-átvételét 2020. március 19-én tartottuk, a befejezés várhatóan 2021 júniusa.

A kivitelezési munkák idejére ismét kérjük a lakosság együttműködését, türelmét és megértését.

Kaszanyi József
polgármester

BENYÚJTOTT PÁLYÁZATAINK

A koronavírus okozta veszélyhelyzet mindannyiunk mindennapjait megváltoztatta, de a hivatalban a munka ez idő alatt sem állt meg. Hogy még szerethetőbbé, komfortosabbá és otthonosabbá tegyük településünket 2020. év I. félévében összesen 5 db pályázatot nyújtottunk be a Magyar Falu Program keretében.

„Közösségi tér ki-/átalakítás és foglalkoztatás” című pályázat benyújtásával az Önkormányzat tulajdonában álló pusztaszentistváni Közösségi ház belső felújítását szeretnénk megvalósítani. Az igényelt támogatás összege: **30 000 000 Ft.**

„Közterület karbantartását szolgáló eszközbeszerzés” című alprogram keretében aprítógépre, valamint hozzá tartozó pótkocsira pályáztunk annak érdekében, hogy a település belterületi közterületeit minél hatékonyabban tudjuk karbantartani. Az igényelt támogatás összege: **15 000 000 Ft.**

„Óvodai játszóudvar és közterületi játszótér fejlesztése” című alprogram keretében nyújtottunk be pályázatot a pusztaszentistváni Mesevár Óvoda játszóudvarának fejlesztése érdekében.

Nyertes pályázatán esetén a gyermekek örömeire lehetőségünk nyílik 3 db új játszóeszköz beszerzésére. Az igényelt támogatás összege: **5 000 000 Ft.**

Továbbra is kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy településünkön az út és járdaépítési program tovább haladjon, folyamatosan újítjuk fel a járdákat és utakat, ennek érdekében 2 db pályázat került benyújtásra.

Az „Önkormányzati járdaépítés/felújítás anyagtámogatása” című alprogramon belül benyújtott pályázat keretében a Bajcsy-Zsilinszky utca és a Forrás köz járda felújítását szeretnénk végrehajtani. Az igényelt támogatás összege: **4 965 423 Ft.**

„Önkormányzati tulajdonban lévő út, hídépítés/felújítás” című program keretében benyújtásra került a Pusztaszentistváni út (Szent István Bekötő út), valamint az Új-Élet utca útburkolatának felújítása. Az igényelt támogatás összege: **30 000 000 Ft.**

Kaszanyi József
polgármester

Új helyre költözik ügyfélszolgálati irodánk! 2020. július elsejétől az alábbi címen találunk meg bennünket:

2760 Nagykáta, Bajcsy-Zsilinszky út 1. fsz. 1.

Ügyfélszolgálatunk munkatársai a korábbi megszokott ügyélfogadási rend alapján várják a Felhasználókat.

Ügyélfogadási idő:

Hétfő: 8:00-15:00 Kedd: 8:00-15:00

Szerda: 12:00-18:00

Csütörtökön és pénteken ügyfélszolgálatunk zárva tart.

A telefonos ügyfélszolgálat (Call Center) díjmentesen elérhető a

+36 80/205-157-es telefonszámon.

Javasoljuk, továbbra is vegyük igénybe elektronikus ügyintézési lehetőségeinket az **ugyfelszolgalat.szolnok@trvzrt.hu** e-mail címen, vagy a **www.vizcenter.hu/trv** felületen. Bízunk benne, hogy szolgáltatásunkat a jövőben is megelégedéssel veszik igénybe! Az Ön víziközmű-szolgáltatója:

**Tiszamenti Regionális
Víz-művek Zrt.**

INGYENES Lakossági

Elektronikai Hulladékgyűjtési akció

Időpont: 2020. szeptember 5.

(szombat) 08-10 óráig

Helyszín: Önkormányzat udvara

A begyűjtés napján mindenki leadhatja működésképtelen, használaton kívüli, árammal, vagy akkumulátorral működő egész eszközeit, berendezéseit.

Legyen minden nap a Föld napja!

Dr. Mona Gyula
címzetes főjegyző

Szelektív hulladék elszállítás

A csomagolási hulladékok gyűjtésének időpontjai: 2020. július 16., augusztus 13.

A mindenkori begyűjtéssel egyidejűleg munkatársaink szállítási alkalmanként 2 db cserezsákot (csomagolási hulladék gyűjtésére szolgáló, sárga színű, emblémás) adnak. Szállítási gyakoriságtól függetlenül, a megadott napon, az összegyűjtött csomagolási hulladék mennyiségi korlátozás nélkül kihelyezhető bármely átlátó zsákban, illetve a kommunális hulladék gyűjtésére használt edényezettől eltérő, jól látható módon megjelölt (sárga színű, vagy tetejű, felirattal ellátott) szabványos edényzetben is.

Ezáltal havi egyszeri gyűjtési alkalommal is megvalósul az összegyűjtött csomagolási hulladékok elszállítása.

Fentiek miatt is kérjük, fokozott gondossággal járjanak el a hulladékok tömörítésével kapcsolatban, ezzel is csökkentve a tároláshoz szükséges hely, valamint a kihelyezésükhöz szükséges zsákok mennyiségét!

A zöldhulladék gyűjtésének időpontjai:

2020 július 29., augusztus 26.

A mindenkori begyűjtéssel egyidejűleg munkatársaink 2 db cserezsákot (zöldhulladék gyűjtésére szolgáló, zöld színű, emblémás, lebomló) adnak.

Ügyfélszolgálat:
DTKH Nonprofit Kft.

2700 Cegléd,

Kút u. 5.

Tel.: 53/500-152,

53/500-153,

ugyfelszolgalat@dtkh.hu

www.dtkh.hu

Tájékoztató a parlagfű-mentesítéssel kapcsolatban:

A parlagfű nagymértékű elszaporodásának a közegészségügyi és gazdasági károsító hatása számottevő. A parlagfű elleni védekezés elsősorban az ingatlan tulajdonosának, illetve használójának a kötelezettsége. A hatóságok feladata, hogy - amennyiben a tulajdonos/földhasználó nem tesz eleget a kötelezettségének - a mulasztók költségén elrendelik az ún. közérdekű védekezést, emellett növényvédelmi bírságot szabnak ki.

Ezúton tájékoztatom Önöket, hogy belterületen a jegyző, külterületen az ingatlanügyi hatóság által helyszíni ellenőrzésről felvett jegyzőkönyv tartalma alapján a növény- és talajvédelmi hatóság köteles hatósági eljárást indítani azokkal szemben, akik elmulasztották a parlagfű elleni védekezési kötelezettségüket.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 17. § (4) bekezdése kimondja: „A földhasználó köteles az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani”. Fontos tudni, hogy a hatósági intézkedéshez (közérdekű védekezés végrehajtása, bírság kiszabása) nem szükséges a sérelem - egészségkárosodás - bekövetkezése, e körben elégséges a védekezési kötelezettség elmulasztásának megállapítása.

Amennyiben a parlagfű elleni védekezési kötelezettségének a földhasználó nem tesz eleget, vagyis az ingatlan legalább virágbimbós fenológiai állapotú parlagfűvel fertőzött, akkor közérdekű védekezést kell elrendelni. Amennyiben a parlagfű el-

leni közérdekű védekezést kultúrnövény károsodása nélkül nem lehet elvégezni, a parlagfű elleni közérdekű védekezés abban az esetben rendelhető el, ha az adott területen a kultúrnövény tőszáma nem éri el az agronómiailag indokolt tőszám 50%-át és a parlagfűvel való felületi borítottság a 30%-ot meghaladja. A parlagfű elleni közérdekű védekezés végrehajtásának, valamint az állami, illetve a közérdekű védekezés költségei megállapításának és igénylésének részletes szabályából szóló 221/2008. (VIII. 30.) Korm. rendelet értelmében a közérdekű védekezést belterületen a jegyző, külterületen, Pest megye és Budapest területén a Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya (a továbbiakban növény- és talajvédelmi hatóság) rendeli el.

A jegyző által elrendelt közérdekű védekezést az általa megbízott vállalkozók végzik. Nem kerül sor a vállalkozó általi parlagfű-mentesítésre, ha az ügyfél jelzése alapján időközben maga eleget tesz kötelezettségének. A közérdekű védekezéssel kapcsolatban felmerült költségek az ügyfélnek kell megfizetni.

A növényvédelmi bírság kiszabására a növény- és talajvédelmi hatóság jogosult, ezért a közérdekű védekezés elrendelését követően a jegyző az ügyben keletkezett iratokat továbbítja az eljárásra jogosult hatóságnak. A növényvédelmi bírság alapja a parlagfűvel fertőzött terület nagysága. **A bírság mértéke belterületen és külterületen is egyaránt 15 000 Ft-tól 5 000 000 Ft-ig terjed.**

Parlagfűvel fertőzött lehet a mezőgazdasági kultúrnövényekkel borított terület, nem mezőgazdasági terület (elhanyagolt telkek, építési területek: vagy nem művelt, elhanyagolt valamikori szőlők, hétvégi kertek, zártkerti ingallanok valamint a vonalas létesítmények (utak, vasút) melletti sávok. A védekezési kötelezettségét nem teljesítő tulajdonos/földhasználó a - bírságon túl - vele szemben elrendelt közérdekű védekezéssel kapcsolatosan felmerülő költség megtérítésére is kötelezett. A költség köztartozásnak minősül. A közérdekű védekezés elrendelése után minden esetben növényvédelmi bírság kiszabására kerül sor, az élelmiszerlánc felügyeletével összefüggő bírságok kiszámításának módjáról és mértékéről szóló 194/2008. (VII. 31.) Korm. rendelet alapján.

Arra tekintettel, hogy a parlagfű-mentesítés minden állampolgár közös érdeke, és eredményt csak összefogással, illetve közös felelősségvállalással érhetünk el, kérem, tegyenek eleget e fenti jogszabályi kötelezettségüknek. Ugyanakkor szükséges figyelemmel lenni arra is, hogy nem elegendő az, hogy valaki lekaszálta a szennyezett földterületet, azt tiszta, parlagfű-mentes állapotban a vegetációs időszak végéig meg kell őrizni.

Pest Megyei Kormányhivatal

ISMÉT ROMA NAP! Meghívó

A Mendei Roma Nemzetiségi Önkormányzat vár minden kedves érdeklődőt a Katlanban

az ismét megrendezésre kerülő

Roma nap alkalmából

2020. 08. 15. szombat 9 órától

Főzőverseny, gyermekprogramok

Ismerd meg hagyományainkat!

Vidák József

elnök

MEGHÍVÓ

Mende Község Önkormányzata és a MendeVíz Nonprofit Kft. megszervezi az **I. Mendei Kisállatvásárt: 2020. 09. 12-én**

Helyszín: Katlan

Várjuk az árusok jelentkezését az allatvasar@mende.hu e-mail címen 2020. 08. 31-ig.

Kisállat árusoknak helypénz nincs, de a Szervezők fenntartják a jogot a létszám korlátozására.

A belépés díjtalan!

KÖZÉRDEKŰ TELEFONSZÁMOK

Dr. Bekker Kitti fogorvos	+36 29 751 815; +36 30 674 2422	Térületileg illetékes Kormányablak: Nagykáta 2760 Nagykáta, Dózsa György út 3. +36 29 440 035
Dr. Dóczi Ildikó háziorvos	+36 29 438 011	Ügyfélfogadási idő: Hétfő: 8.00–18.00 Kedd: 8.00–16.00 Szerda: 11.00–19.00 Csütörtök: 8.00–16.00 Péntek: 8.00–14.00
Dr. Marosi Gyöngyi háziorvos	+36 29 438 020	
Központi Ügyelet Gyömrő, Szent István út 55. Hétköznap: hétfőgén és ünnepnapon	+36 29 332 233 16.00-08.00 0-24-ig	
Mendei Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat	+36 29 438 014	Nagykáta Járási Hivatal 2760 Nagykáta, Dózsa György út 2. +36 29 641 130 jarasihivatal@nagykata.pmkh.gov.hu
Védőnők	+36 29 737 726	
Gyógyszertár	Állomás u. 1. Tel: +36 29/438-036	Kihelyezett mendei ügysegéd Minden hónap első hétfő Ügyintézés Nagykátán: Hétfő: 8.00–16.00 Szerda: 8.00–18.00 Kedd, Csütörtök, Péntek: 8.00–12.00
Intézmények Mendei Géza Fejedelem Ált. Iskola	+36 29 438 008	
Mesevár Óvoda - Bölcsőde Falusi óvoda Bölcsőde Pusztaszentistváni óvoda	+36 29 439 137 +36 29 738 504 +36 29 438 330	Mendei Polgármesteri Hivatal Mende, Fő u. 14. +36 29 438 001 mende@mende.hu, bejelentes@mende.hu
Mendei Polgárőr Egyesület:	+36 30 441 5027	Hétfő: 8.00–18.00 Kedd, Szerda, Csütörtök: 8.00–16.00 Péntek: 8.00–12.00
Közvilágítás hibabejelentés: e-mail: ugyfelszolgalat@plh.hu	+36 1 457 0575	
Állatorvos Dr. Popovics László, Dr. Vertetics Mónika	+36 20 555 8264 Mende, Fő u. 46/a.	Közzet megbizott: Rendőrség: Sülysáp, Malom u. 1. +36 29 640 400
csütörtök: szombat:	16.00–18.00 08.00–12.00	Falugazdász Nagy Gábor +36 70 489 3798 e-mail: nagy.gabor@nak.hu Minden páros héten hétfő: 08:00-12:00 Polgármesteri Hivatal, Fő u. 14.

SZEMÉLYI VÁLTOZÁSOK

Ezúton tájékoztatom a tisztelt lakosságot, hogy 2020. június 8. napjától - Mosonyi Ferencné nyugdíjba vonulása miatt - a hatósági igazgatási,

valamint pályázati feladatokat Nyáriné Szűcsi Anita látja el. A kolléganő születése óta családjával Mende településen él. 2009. évben a Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Karán főiskolai diplomát, majd ugyanebben az évben pályázati szakreferens végzettséget szerzett. Több mint 10 éves önkormányzati tapasztalattal rendelkezik.

Elérhetősége: anita@mende.hu,
+36 29 438 001/14. mellék

Mendei Polgármesteri Hivatalban a szociális és a hagyatéki ügyintézési, valamint a gépjárműadóval kapcsolatos feladatokat 2020. április 1-től

Urbanicskné Tóth Mónika látja el. 14 éve él Menden családjával, 16 éve dolgozik a közigazgatásban, szociális területen.

Elérhetősége: monika@mende.hu,
29/438-001/ 11 mellék

Dr Mona Gyula
címzetes főjegyző

ÖRÖMÖKBEN GAZDAG NYUGDÍJAS ÉVEKET KÍVÁNUNK

Mondhatom, hogy sajnos mostanában minden Mendei Híradó számban egy nyugdíjba vonuló kolléganőtől búcsúzunk. Mosonyi Ferenc

Józsefné, jegyző-helyettes vagy ahogy Menden mindenki ismeri Koreny Marika a Mendei Polgármesteri Hivatalban töltött 38 év után 2020. július 31-én nyugdíjba vonul. A hivatalban és a település utcáin vele találkoztak legtöbbször a település lakói, annak ellenére, hogy az építéshatósági feladatok már nem tartoztak a hivatal illetékességébe. Mégis ha valaki építeni, bontani vagy átalakítani szeretett volna először mindig hozzá fordult.

Az új idők megkívánták, hogy a pályázatok írásába, lebonyolításába és elszámolásba is beletanuljon. Én alig 8 éve ismerem és ennyi időt dolgoztunk együtt, de precizségével és munkabíráásával példát mutatott a hivatalban.

Nyugdíjba vonulásod alkalmával Tóth Ervin szavaival kívánunk sok sikert, jó egészséget, valamint családotban sok örömet.

*A napok esőcseppek, az időben elperegnék,
Halovány árnyaként lanthangú szeleknek.
Nem tudjuk, merre nyit az élet sorsüveg
ablaka,
Lényeg, hogy az ember maradjon önmaga.*

(Tóth Ervin)

Dr Mona Gyula
címzetes főjegyző

ÉTKEZTETÉS A VÍRUS ALATT

Intézményi gyermekétkeztetés biztosítása a koronavírus-helyzet fennállása idején:

A koronavírus-helyzet kapcsán a köznevelési és szakképző intézményekben 2020. március 16-án elrendelt iskolalátogatási tilalom fennállása idején – miután tanítási szünet nem került elrendelésre – az önkormányzatoknak továbbra is biztosítani kellett a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21. §-a szerinti intézményi gyermekétkeztetést.

Az intézményi gyermekétkeztetést a települési önkormányzatok:

- az általuk fenntartott bölcsődében, óvodában
- a közigazgatási területén a tankerületi központ részeként működő nevelési-oktatási intézményekben (iskola) kötelesek voltak biztosítani.

Mende Község Önkormányzata – az óvoda és iskola közreműködésével – felmérte az intézményi gyermekétkeztetés iránti igényt. A felmérés alapján 18 fő általános iskolás gyermek, 42 fő óvodás gyermek, 7 fő bölcsődés gyermek és 1 fő középiskolás korú gyermek részére kérték a szülők a gyermekétkeztetést.

Ha a gyermek más településre járt iskolába, óvodába, akkor a települési önkormányzatnak – igény esetén – a gyermek lakóhelyén kellett biztosítani az étkeztetést, mivel az intézménybe történő bejárás tilalma fennállt.

2020. március 26-tól az önkormányzat megbízásából a MENDEVÍZ Nonprofit Kft. vetetője az óvodai dolgozók segítségével szállította ki az ebédet a gyermekek lakóhelyére. A létszám folyamatosan változott, emelkedett, de az is előfordult, hogy lemondták az étkeztetést. A legtöbb adag, amit a gyermekeknek kiszállítottunk: 80 adag/nap volt.

2020. április 16-tól a szolgáltató (TS-Gastro

Centrál Kft.) juttatta el a gyermekeknek az ételt lakcímükre.

2020. május 25-én kinyitottak az óvodák és a bölcsődék, így az óvodás és bölcsődés gyermekek már az intézményekben étkeztek. Május 25-ét követő időszakban 2020. június 15-ig (tanév végéig) már csak az általános iskolás gyermekek – 25 fő – részére kellett biztosítani és kiszállítani az ételt.

Az iskolák 2020. júniusi működéséről szóló kormányrendelet a június 15-26 közötti időszakra átmeneti szabályt vezetett be. 2020. június 16-26. közötti időszakban iskolai napközbeni felügyeletet lehetett igénybe venni. Azoknak a tanulóknak, akik igénybe kívánták venni az iskolai napközbeni felügyeletet, biztosítani kellett az intézményi gyermekétkeztetést. Mivel a Mendei Géza Fejedelem Általános Iskolában egy gyermek részére sem kérték a felügyelet biztosítását, így erre az időszakra az önkormányzatnak már nem kellett biztosítania az intézményi gyermekétkeztetést.

Mende, 2020. június 23.

Bevásárlás idők részére

Gyógyszertár és élelmiszerbolt

2020. március 24-től – 2020. június 15-ig.

Március hó: 23 esetben
(18 lakos igényelte)

Április hó: 44 esetben
(21 fő igényelte)

Május hó: 15 esetben
(6 fő igényelte)

Június hó: 4 esetben
(1 fő igényelte)

Összesen: 86 esetben vette igénybe
29 fő

Dr. Mona Gyula
címzetes főjegyző

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Projekt megnevezése:

„Önkormányzati tulajdonú bölcsődei ellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása Pest megyében”

Projekt azonosító száma:

PM_BOLCSODEFEJLESZTES_2018/16.

A támogatás forrása:

Pest megye Területfejlesztési Kon koncepciója 2014-2030 és Pest megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 megvalósításához nyújtott célzott pénzügyi támogatás felhasználásának feltételrendszeréről szóló 1517/2016. (IX.23.) Korm. határozat alapján, a Pest megyei fejlesztések előirányzatából.

Támogató neve:

Pénzügyminisztérium

Kedvezményezett:

Mende Község Önkormányzat
(2235 Mende, Fő utca 14.)

A támogatás összege: 192 000 000 Ft

A támogatott tevékenység elszámolható
összköltsége: 202 105 263 Ft

A fejlesztés célja, hogy a településen élő kisgyermekes családok számára az igényeknek megfelelő számban biztosítani tudjuk a 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, segítsük a kisgyermekes családokban a szülők munkaerőpiaci elhelyezkedését, hozzájárulunk a hátrányos helyzetű gyermekek szocializációjához és az esélyegyenlőség megvalósításához.

A megvalósítás helye:

2235 Mende, Fejes Ferenc tér 16/A.

A támogatott tevékenység megkezdésének és tervezett befejezésének időpontja:

2019. november 02 – 2020. október 31.

A kivitelező cég neve:

IMHOTEP-INVEST Kft.

(székhelye: 2209 Péteri 082/21.)

Kaszanyi József
polgármester

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

PÉNZÜGYMINISZTERIUM

PESTMEGYE

PÜNKÖSDI TEMPLOMDÍSZÍTÓ

„Pünkösöd 2020.,

Két piros betűs nap a naptárban – főleg egymás után – mindig nagy öröm.

Ráadásul az egyik minden esetben hétfőre esik, így biztosan lehet egy hosszú hétvégénk. Elkél, hiszen rajtunk a tavaszi fáradtság, vagy éppen jó így a tanév végén egy kis kószoló a szünidőből...

Vélekedtünk volna sokan hasonlóan, ha 2020. március 12-én nem változott volna meg gyökeresen az életünk. A koronavírus járvány miatt bezártak az iskolák, óvodák, sokan otthonról dolgoztak, vagy megszűnt a munkahelyük. Március közepén templomaink kapui is bezártak, a padok üresek maradtak, az orgona is elcsendesedett.

Május 24-én tartottunk először istentiszteletet az evangélikus templomban. A nyitást megelőzte a gondos fertőtlenítés, nagytakarítás, és egy rendelkezés megalkotása, amely értelmében szájmazskban, az ajánlott távolság megtartásával ülhattunk be a padokba és lehettünk személyesen részesei a rövidített istentiszteletnek. Ezután már nem volt kérdés számunkra, hogy Pünkösöd ünnepére díszbe öltöztetjük, öltöztethetjük kis templomunkat.

Az 1800-as évektől élő hagyományunk így ebben az évben sem szakadt meg. A templomtérbe idén is beállítottuk a nyolc faágat, felkerültek rá a gondosan őrzött kézimunkák. Virágokkal díszítettük az oltárkerítést. Ezzel méltóképpen megünnepelelhattuk ezt a szép ünnepet. Nagyon jó volt így újrakezdeni, „újja születni” a hosszú korlátozás után.

A díszítésről ebben az évben is készült TV felvétel. A Duna Televízió munkatársai május 25-én délután felvett riportjában csak az előkészületekről tudósíthattak és a Pünkösöd üzenetét fogalmazhattuk meg számukra néhányan.

A felvételt a Család 20 magazinműsor pünkösdi adásában vissza lehet keresni. A valódi tartalom, látvány május 31-én vasárnap és június 1-jén hétfőn mindenki számára elérhető volt.

TAVASZKÖSZÖNTŐ SZOKÁS MENDÉN

A Mendei Evangélikus Egyház-község Pünkösdi templomdíszító tavaszköszöntő szokása 2011-ben került fel a Szellemi Kulturális Örökséglistájára. Büszkeséggel tölt el, hogy az eltelt 9 évben egyre bővül azok száma, akik látogatásukkal megtisztelik templomunkat. Nagy hálával gondolunk azokra, akik évről-évre megvalósítják a díszítést, és a Mendei Polgármesteri Hivatal, Önkormányzat segítségével, amely révén a faágak a

templomhoz kerülnek évek óta. Az ismert okokból ebben az évben elmaradtak azok a rendezvények, amelyeken falunk határain túl – Szentendrén a Skanzen területén- is bemutatkozhattunk volna. Kárpótoltak azonban azok a kedves elismerő szavak, amelyeket a látogatók a vendégkönyvbe írtak idén is.

Labadics Istvánné

/Mendei Evangélikus
Egyházközség felügyelője/

TEMLOMI BÚCSÚ

Községünkben a Loyolai Szent Ignác templom búcsúja 2020. augusztus 2-án lesz.

Délelőtt Szentmisével ünnepelünk, ahol köszöntjük az új plébános atyát, délután pedig szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt a plébánia udvarára, különböző programokra gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt.

2020. július 26-án a vasárnapi Szentmisén köszönünk el Kovács Kornél plébániai kormányzó atyától, aki tíz évet szolgált egyházközségünkben. Az itt eltöltött idő alatt sokat gyarapodott egyházközségünk. Irányításával és felügyeletével elkészült templomunk külső és belső felújítása. Különböző pályázatok benyújtásával korszerűsítettük a plébánia épületét, ablakokat, ajtókat cseréltünk. Felülvizsgáltattuk a teljes elektromos hálózatot, belső festést végeztettünk. Átalakítottuk az épület oldalszárnyában lévő volt szolgálati helyet és vizesblokkot. Az udvaron új játszóhelyet alakítottunk ki. Köszönjük, hogy elképzeléseinket támogatta.

A Váci Egyházmegye döntését tudomásul véve, kívánjuk, hogy új szolgálati helyén – amely öt nógrádi települést jelent – találja meg szerető közösségét.

További munkájához jó egészséget és sok-sok erőt kívánunk!

Mendei Római Katolikus Egyházközség

DIGITÁLIS OKTATÁS-NEVELÉS AZ ISKOLÁBAN

Rendkívüli tanév és rendkívüli három hónap áll mögöttünk! 2020. március 16-án bezárt az iskola és szinte néhány óra alatt kellett alkalmazkodni mindenkinek - szülőnek, tanulónak, tanárnak - az új helyzethez. Ez a teljesen ismeretlen munkaforma nagy kihívás volt számunkra

is: a teljes oktatást át kellett szervezni, számos új dolgot kellett kipróbálnunk, megtanulnunk. Nem voltunk felkészülve és felkészítve rá! Rengeteg tanulásra, kreativitásra és sok-sok munkaórára volt szükség, hogy diákjaink számára biztosítani tudjuk ebben az időszakban is a tanulás lehetőségét, és hogy ehhez mindenféle segítséget megkaphassanak. A kollégák otthonról, saját géppel, saját internet használatával végezték napi munkájukat. 16 számítógép kikölcsönzésével közel 30 diák otthoni tanulását segítettük az új munkarendben. Internet-hozzáféréssel nem rendelkező tanulóink számára hetente küldtük papíralapon a feladatokat.

Nehéz időszakon vagyunk túl! Nehezen viseltük a személyes kapcsolat hiányát! Sajnáltuk végzős diákjainkat is, hogy nem a megszokott módon fejezhették be általános iskolai tanulmányaikat: elmaradt a hagyományos nyitótánc, nem rendezhettünk számukra ballagást. Reményeink szerint augusztus végén búcsúznak majd tőlük méltó keretek között, megfelelő ünnepélyességgel a hagyományainknak megfelelően.

Kedves Szülők! Munkatársaim nevében köszönöm segítő, támogató együttműködésüket, a türelmüket, kitartásukat, építő jellegű kritikájukat, és azt, hogy mindvégig bátorították, segítették, biztatták gyermekeiket.

Kedves Gyerekek! Köszönettel tartozunk Nektek is! Többségeitek fegyelmezetten, kötelességtudóan, szorgalmasan és kitartóan dolgozta végig ezt a három hónapot. Ez meglátszik eredményeitekben is! Szép munka volt! Gratulálunk!

Bízom benne, hogy a következő tanévet már a megszokott rendben tudjuk elkezdni és ismét megtelik az iskola a gyerekek hangjával, a vidám nevetésükkel! És bízom abban is, hogy azt a digitális tudást, amire ez alatt a három hónap alatt szert tettünk közösen - szülők, diákok, tanárok -, fogjuk majd hasznosítani és alkalmazni a normál munkarendben is!

A Mendei Géza Fejedelem Általános Iskola minden dolgozója nevében kívánok mindenkinek nagyon kellemes nyári szünetet, jó pihenést és nagyon jó egészséget!

Nimmerfroh Judit
intézményvezető

BALLAGÁS

*A búcsúzóknak minden emlék drága,
Egy száraz lomb, egy moha, egy kis kavics,
Hogy emlékezzék a távolban is
A helyre, melyre visszavonja vágya,
Tanú lesz az érzéseiről halálig,
S egy semmi így legdrágább kincsé válik.*

Goethe

2020-ban semmi nem úgy történik, ahogy megszoktuk.

Szívből remélem, hogy mire ezeket a sorokat kezükben tartják, addigra megérkezik a várva-várt nyár is, amiből eddig még csak egy kis ízelítőt kaptunk. Egy kicsi ízelítőt, egy csodálatos szombati napot 2020. június 13-án.

Rendhagyó ballagási ünnepélynek voltak tanúi a mendei Szent István park öreg fái ezen a napon. Szokatlan környezetben és szokatlan körülmények közt csendültek fel a régi, jól ismert dallamok, a remegő hangon elmondott búcsúztató és búcsúzóbeszéd.

Óriási izgalommal vártuk ezt a búcsút mi szülők is, és a gyerekek is, akik szívükben őrzik nyolc közös esztendő emlékeit. Nagyon szerettük volna látni őket együtt, mielőtt mindenki a saját maga által választott útra lép. Lezárult egy fejezet, fiaink-lányaink mind egy-egy új iskola tanulói azóta.

Köszönöm mindenkinek, aki részt vett ezen az ünnepélyen, és megtisztelte gyerekeinket a jelenlétével.

*Nézzetek még utánunk egy kicsit,
amíg a nóta elvékonyodik,
amíg az utca sarka eltakar,
ott hallgat el majd ijedten a dal,
ott maradunk magunkra teljesen,
ott próbálunk hajózni új vízen,
kezdünk új, bátrabb evezőcsapást...
s ott látjuk meg, hogy másként nem lehet,
először mindent úgy teszünk, amint
tőletek láttuk, ifjú „öregek”
ti, álltalunk százszor megtagadtak,
„ősök”...*

Szülők,

S fíradt tanáraink.

/Jobbágy Károly/

Benkóné Billinger Magdolna

Szülő

RENDKÍVÜLI HELYZETEK

A koronavírus-járvány megjelenése környékünkön és falunkban elgondolkodásra készteti az embert. Okkal töpreng el, hogy korábban mikor és milyen események rengették meg a falu szokásos életét, és azok milyen következményekkel jártak? Nem egyszerűen az érdekel, hogy mikor és kik szenvedték meg az emberre veszélyes jelenségek következményeit, hanem az, hogy az emberek milyen ellenlépéseket tettek, hogy elkerüljék vagy mérsékeljék az éppen aktuális vagy jövőbeli károkat.

Az újratelepülés óta eltelt több mint háromszáz év rendkívüli eseményeit számba véve megállapítható, hogy a természet két irányból alakította környezetünket, és változtatta vagy módosította a helybeliek életét: egyrészt fertőző betegségek, másrészt természeti katasztrófák formájában. Egy-egy fertőző betegség olykor járványos méreteket öltött; a vártnál szignifikánsan gyakoribb vagy egy meghatározott küszöbszintet meghaladó mértékben, illetve hosszabb időszakon keresztül fészkelte be magát. Történtek katasztrófák is, amelyek összefogásra vagy éppen némaságra (hallgatásra) készítették az embereket. Bármelyikkel kellett szembenézni, a falu sikeresen túljutott rajta, mindig a vitalitása, élni akarása kerekedett felül.

A mostanin kívül számos fertőző betegség, járvány vagy éppen katasztrófa sújtotta elődeinket. Egyes betegségeket néhányuk felelőtlen magatartása vagy a higiéniai szabályok be nem tartása váltott ki, míg másokat úgy kapták vagy úgy hurcolták be. A kezdeti időszakokban a jobbágyok jelentős

része legfeljebb a földesúr birtokai között mozoghatott; 1882-től a vonatközlekedés világot nyitott, és új lehetőségeket kínált. 1945-re már a felnőtt lakosság 5 %-a ingázhatott – főként Budapest és Mende közötti útszakaszon. Az ingázás fokozatosan, de szükségszerűen alakította a foglalkozásstruktúrát. Az 1970-1980-as évekre szemmel látható változás állott be: a családok túlnyomó többsége ingázásból élt. Ebből következően a fertőző betegségeknel is áthelyeződött a súlypont: a betegségek behurcolói, terjesztői is főként az ingázók közül kerültek ki.

Fertőző betegségek

A falu 1700-tól kezdődően mintegy két és fél évszázadon keresztül küzdött tetvességgel, rühességgel stb. Egykor a népoktatás keretében igyekeztek felhívni rá a figyelmet, és elejét venni, de még a szocialista érában is akadt bőven teendő. Hasonlóan a lábbeli és megfelelő öltözkészlet hiánya influenzát, a nem megfelelő étkezés, a vezetékes víz bevezetése előtt az ivóvíznek és a főzéshez használt kútvíz minősége egészségkárosodást vont maga után. (Még néhány évvel ezelőtt is tilos volt a csecsemőknek falubeli kútból

A régi CBA, melynek helyén 1944-1945 fordulóján szovjet kórház működött

vizet adni, nehogy megbetegedjenek vagy károsodást érje őket. Kizárólag Mende állomáson levő kútvizet tartották csecsemők, kisgyerekek számára ivásra alkalmasnak.)

Szinte népbetegségnek számított a köszvény (főként a tehetősebbek szenvedtek tőle), a szamárköhögés, a skarlát, a tüdőbaj (tbc), a kanyaró vagy a himlő. Egyiknek-másiknak a gyermekek voltak az elszenvedői, és évente visszatérően jelent meg a körükben.

A háborúk is sokat tettek a fertőző betegségek kialakulásáért és elterjedéséért: sokan nemi betegséget kaptak, hastífuszban, pestisben vagy kolerában hunytak el. Menden az utolsó nagy pestisjárvány (fekete halál) az 1740-es években, az utolsó jelentősebb kolerajárvány 1831-ben vonult át. A feljegyzések szerint az 1831-es kolerajárvány annyira sújtotta a környéket, hogy az egyes községek között az átjárásokat is korlátozták.

A háborúk-világháborúk idején nemcsak a fronton levő mendeiek fertőződtek meg, hanem például 1944-1945-ben a megszálló szovjet erők is terjesztették betegségeiket. A régi CBA helyén egykor módos parasztház állott; épületében a front idején a megszálló szovjet erők kórháza működött, ahol a hadsereg betegeit kezelték. (Nagyobb kórházuk Gyömrőn volt.) A háború után a magyar egészségügyi hatóság szerette volna tudni, milyen mértékben érintette a lakosság egészségi állapotát a megszállás, ezért kimutatás összeállítását rendelte el.

A XVIII-XIX. században fertőző betegségek főként a kereskedelmi utak mentén, katonai színtereken, illetve – a jobbágyok szabad költözködésének a tilalma idején – a földesúr birtokai között jelentek meg. De már abban az időben is előfordult, hogy élettelen források, például holttestek fertőztek.

Az élettelen személy által okozott betegségek megelőzése érdekében kellett Mária Teréziának szabályozni a temetők és a temetkezések rendjét (1775), amelyet az egyházak elfogadtak és a maguk rítusainak megfelelően figyelembe vettek.

A fertőzések terjedéséhez élettelen forrásként legújabbán egyes technikai berendezések is hozzájárulhatnak, például a légkondicionáló berendezések. Ahelyett, hogy tisztítanak a levegőt, potenciális terjesztővé válhatnak.

Állati betegségek

Mende lakosságának jelentős része a betelepüléskor önellátásra rendezkedett be. 1945. előtt, de még a szocialista rendszer első három évtizedében is szinte nagyítóval kellett keresni olyan házat, ahol ne tartottak volna számos és nem számos állatot, baromfit. Ahogyan terjedt a nagyüzemi tenyésztés, úgy szorult vissza a házi állattartás, és szokott át a lakosság a bolti hentesáruk vásárlására. Az 1960-as évektől kezdődött átszoktatás annyira sikeresnek bizonyult, hogy napjainkban nagyítóval kell keresni olyan házat, ahol háziállatokat tartanak.

Amíg a családi állattartás meg nem szűnt, alig múlt el év, hogy ne jelentek volna meg állati fertőző betegségek, és ne rendeltek volna el zárlatot vagy szigorításokat. Ragályos vész legtöbbször a sertéseket érte, de a szavasmarhák, a lovak, a juhok és a többi állatfajok (például a baromfik) sem maradtak ki.

A két háború közötti időszakban a hatóságok általában a veszettség, a lépfene és a sertésorbánc miatt vezettek be korlátozásokat. De gyakran szenvedtek a sertések száj- és körömfájástól, a szarvasmarhák

gümőkórtól. Sokszor rendeltek el kényeservágásokat. A faluban többször pusztított sertésvész.

Az 1990-es és a 2000-es évek közepe táján jelentős mértékben megfogyatkoztak az egyes állatfajok, mert új influenzatörzs jelent meg: a madárinfluenza és a sertésinfluenza. Bár a madárinfluenza nehezebben terjed emberre, de sok baromfityénysztó kénytelen volt baromfiállományának nagy részét kivágnak. Mások úgy védekeztek a vándormadarak által terjesztett betegség ellen, hogy a szárnyasállomány udvara fölé hálót feszítettek ki. Hasonló történt a sertésinfluenza terjedése idején, amikor sertésfityényszttók mehettek csődbe, ha felütötte fejét a betegség. A veszélyre tekintettel és az emberek egészségének védelme érdekében a hatóságok előírták, hogy a sertésből és baromfiból készülő húsokat csak azt követően dolgozhatják fel, ha előtte bevizsgáltatták a feldolgozásra kerülő állatokat. Ellenőrzéskor a rendelet megszegőire az illetékesek komoly bírságokat róttak ki, illetve a készítmények visszahívására utasították őket. Egy-két cég gazdaságossági számításokat végzett: hogyan jár jobban; ha kisebb volt a bírság, mint amennyibe került volna a bevizsgálás, kockáztatott.

Védekezés

A fertőzések terjedése ellen a XVIII-XIX. században a hatóságok a fertőzött betegek elkülönítésével, karanténna, a fertőzött házak őrzésével, a falut vagy nagyobb területet sújtó betegség esetén hatósági vesztégzárral védekeztek. Maguk az emberek gyógyfűvekkel, füstöléssel és hasonló praktikákkal szálltak szembe, esetleg javasasszonyokhoz fordultak. Ám súlyosabb és hosszán tartó járvány esetén mindez kevésnek bizonyult.

Derzbach Kálmán
egykorí tűztöltőparancsnok

A hosszabb ideig tartó korlátozó intézkedések miatt a megélhetés került veszélybe; a szertartások, a temetések és a házasságkötések megszokott rendje felborult. Minthogy abban az időben nem volt szociális el-

látórendszer, legfeljebb földesúri konvenció vagy egyházi alamizsna, ezért megtörtént, hogy az emberek nem jelentették időben a fertőzést, igyekeztek eltitkolni a járványt, a fertőzés okozta haláleseteket elhallgatták, vagy hamis adatokat közöltek.

A XX. században a védekezés módszerei bővültek és hatékonyabbak lettek. Gondoljunk például az 1968-1969-es vagy az 1973-as száj- és körömfájás-járvány elleni védekezésekre. A kötelező védőoltások megjelenésével és a megelőzési intézkedések terjedésével az emberre és állatra veszélyes korábbi fertőző betegségek többnyire visszaszorultak vagy kezelhetővé váltak.

Természeti katasztrófák

A falu életét nemcsak fertőző betegségek, járványok, hanem természeti katasztrófák is megrengették. A legfontosabb katasztrófák közül röviden a tűzeseteket, illetve néhány földrengést emelek ki. (Az árvizekről korábban többször írtam.)

Tűzesetek

Szerencsére olyan tűzesetről, amelyben az egész falu leégett volna, nem számolnak be a krónikák. Viszont egy-egy lakóházban vagy

RENDKÍVÜLI HELYZETEK

egy-egy tanyán többször pusztított tűz. Szinte kivétel nélkül mindegyik személyes gondatlanságból következett be. A mezőn olykor a fába csapódó villám, esetleg a nagy hőség okozott tüzet. A visszaemlékezések szerint szántóföldön dolgozó, de a vihar elől fa alá húzódó ember is vált villámcsapás áldozatává.

A tüzesetek visszaszorulása, illetve elkerülése érdekében sokat fáradoztak a helyi önkéntes tűzoltók, akik az 1800-as évek végétől 1990-ig rendszeresen felügyelték a tűzrend betartását, és szoktatták a helybelieket a megelőzéshez, akár hatósági eszközök igénybevételeivel is. Nem véletlen, hogy napjainkban minden régi ház udvarán ásvó kút működik (vagy diszeleg), melynek vizét egykor háztartási vagy kerti munkákhoz használták. Ma is látható néhány helyen a kút mellett dézsza, kád vagy kútgyűrű, amelyben valaha permetezéshez vagy oltáshoz szükséges vizet tároltak.

Földrendések

Az emberéletben és anyagiakban a legnagyobb károkat általában a földrendések okozhatják. Mende-Sülysáp-vonaltól keletre húzódik egy északkelet-délnyugati irányú törésvonal, amely a múlt század első évtizedeiben komoly aktivitást mutatott.

A XX. század elején Monoron és Monor-Gomba térségében több földrendést jegyeztek fel. De ezt megelőzően is számos földrendés hatását lehetett észlelni Menden.

Nemcsak a közelben, hanem távolabb is rengett a föld. Például 1763. június 28-án Komáromban, tehát tőlünk több mint 50 km-re mozdult meg a föld, itteni erőssége legalább olyan volt, mint a 2006-os gyömrőié. 1826. szeptember 14-én és október 1-jén szintén történt földmozgás, epicentrumaik a szomszédos községnél, Péterinél voltak. A Historia domus szerint erősen remegett a föld, sokakat félelem fogott el; komolyabb károkról azonban nem számol be a tudósítás. Ugyancsak erős rengés rázta meg falunkat 1911. június 8-án. Epicentruma Kecskemétnél volt. Intenzitása az MSK-64 alapján végzett számítások szerint Menden elérte a 6,5-öt. 1956. január 12-én 6:46 órakor Dunaharasztnban mély morajlással mozdult meg a föld, amelyet Menden és a szomszédos településeken is észleltek.

Környékünkrol a legutolsó jelentősebb földmozgást 2006. december 31-én 14:39 órakor Gyömrőn regisztrálták. A rengés a Richter-skálán 4,1 erősségű volt. Menden a házak alatt „furcsán morgott” a föld, remegett minden. Félelmükben sokan kiszaladtak az utcára. Falak repedtek meg, de haláleset vagy komolyabb személyi sérülés nem történt.

Időpont	Epicentrum
1721. 04. 04. 21 h	Hatvan
1767. 12. 08. 10 h.	Jászság
1781. 04. 21. 13 h.	Buda
1783. 04. 22. 01 h.	Buda-Pest
1783. 05. 03. 22 h 30	Buda
1786. 08. 10. 14 h. 45	Buda
1819. 06. 30-án reggel 5 h 30-kor	Tápióbicske
1826. 09. 14-én reggel 9 h-kor	Péteri
1826. 10. 01-én reggel 9 h-kor	Péteri
1839. 06. 11-én 12 h-kor	Szentmártonkáta
1839. 06. 12-én 8 h-kor	Szentmártonkáta
1839. 06. 13-án	Szentmártonkáta
1839. 06. 16-án 01 h-kor	Szentmártonkáta
1891. 01. 14-én 13 h 57-kor	Tápiószecső
1902. 09. 19-én 15 h 30-kor	Monor
1912. 08. 17-én 06 h 04-kor	Monor
1913. 11. 11-én 14 h 38-kor	Monor-Gomba
1913. 11. 11-én 18 h 00-kor	Monor-Gomba
1916. 07. 14-én 20 h 40-kor	Tápióbicske
1942. 05. 28-án 00 h 30-kor	Tápiószéle
1942. 09. 30-án 02 h 30-kor	Tápió

Néhány földrendés Mende 40 km-es körzetében 1700-1945 között
Forrás: Réthly Antal, 1952 stb.

Balogh Gábor
kutató

RAGADVÁNY- ÉS CSALÁDNEVEK AZ 1920-AS ÉVEKBŐL

***Rengeteg azonos nevű élt és él Mendén.
Mégsem mindig ugyanarról a személyről volt
és van szó. Sőt, gyakran a fordítottja igaz.***

Névadási szokások

A múltban a névadásnak egy rendkívül áttekinthető szokása alakult ki, amelyet vezetéknev esetében az egyházak tudomásul vettek, a keresztnévet illetően pedig támogattak és preferáltak: a keresztnév szolgáljon mintegy hitvallásként, és a vérvonalat, olykor pedig a tájegységet jelezze. Konkrétan: az elsőszülött gyermek – nemétől függően – kapja az anyja vagy az apja keresztnévét, a többi gyermeket pedig valamelyik ősről, közeli rokonról, esetleg szentről nevezzék el. Így fordulhatott elő, hogy egyidőben 2, 3, 4 vagy több személy élt ugyanolyan család- és keresztnéven.

Ám meg kellett őket különböztetni egymástól. Ugyanis nem volt mindegy, hogy az azonos nevet viselők közül a falu alsó vagy felső részén lakóról, vagyonosról, gazdálkodóról vagy zsellérről, felnőttről vagy gyerekről..., egyáltalán kiről is beszélnek az emberek.

Az ilyen és hasonló helyzetekre az élet számos megoldást javall.

A helyhatósági iratokban gyakran találkozunk a keresztnév előtt és/vagy után egy vagy néhány betűs rövidítésekkel (*vö. a táblázatot*), amelyekkel az azonos nevűeket igyekeztek megkülönböztetni egymástól.

A két háború között keletkezett iratok egyesek nevét többnyire kisbetűvel egészítették ki. (Számmal történő kiegészítéssel – például Kovács 12 János – eddig nem találkoztam.) Vannak kisbetűk, amelyeket utólag rekonstruálni igencsak fáradságos dolog.

Gyakran még a leszármazottak sem emlékeznek, mit jelent, amit hajdanában az ősük nevéhez illesztettek. Persze, egyes betűk könnyen visszafejthetők, például hogy a „v” a vitéz, az „ifj” az ifjú rövidítése. Sokkal nehezebb a dolgunk a kis „g” betűkkel...

A közbeszéd más megoldást kínált: kézenfekvőnek tartotta a becenév, illetve a ragadványnev adását. Míg a becenevet inkább személyre szóló rövidítésként használta, és főként baráti-rokoni körökben terjedt el, például Pubi, Béni, Szari stb., addig a ragadványnevet az egész család, illetve a leszármazási vonal örökölte. Bár a szocialista érában az ilyesfajta metódust tiltották, ám a helybeli öregek még évtizedeken keresztül is hasonló módon azonosították az embereket.

Nos, tekintsük át röviden az egykori szokásokat.

Sajátos ragadványnevek

A dokumentumok a legegyszerűbb esetben a rendes nevet egy nagybetűvel egészítették ki, például Gutai Mihály L. A nagy „L” betűvel rendszerint az apai vagy anyai származási vonalat jelölték. Így tudták megállapítani, melyik Gutai Mihályról van szó; vagyis nem arról a Gutai Mihályról, akinek a neve után egy nagy „B” betűt írnak. Konkrétabban: nem a Bosánszki ághoz, hanem a Lilik ághoz tartozik, az utóbbi leszármazottja az illető...

Voltak ragadványnevek, amelyek a még élő idősöknek is csak akkor villannak be, amikor mondatösszefüggésben hallják őket: például „Megyek a Garasékhoz”, „Menj Garasikékhoz” vagy „Menj Krajcsír Bözsi nénihez”.

MENDEI ÉLET I.

Név	Megjegyzés	Rövidítés feloldása
Rosenfeld Sándor	haszonbérlet	
Baumgarten Ignác	földbirtokos	
Stukovszky Mihály		
Benyovics Mihály		
Gutai Pál zs		zs=zsellér?
Trepák Mihály kgy		kgy=kerékgyártó?
Glózik János		
Benyovics Mihály g ifj		g=górny, horný=felső, ifj=ifjú
Pinczel Mihály		
Gutai Mihály L		L=Lilik
Gutai Mihály B	községi bíró	B=Bosánszki
Trepák Mihály G		G=Gutai
Glózik István		
Bosánszki Pál g		g=garas
Trepák Mihály		
v Rojtos János		v=vitéz
Kriskó Mihály		
Vagner Pál		
Szerencsés István		
Kriskó János g		g=gazdálkodó?
Kriskó János Beny		Beny=Benyovics (1938)
Kriskó Mihály Beny		Beny=Benyovics (1938)
id. Bosánszki János G		id.=idős, G=Gutai (1938)
Jámbor Mihály G		G=Gutai (1938)
Fabók Mihály Hrk		Hrk=Hrk (1938)
Lilik István g		g=gazdálkodó?
Gutai Pál g		g=gazdálkodó?
Paraszka János g		g=gazdálkodó?

Részlet a legtöbb adót fizetők és választott községi képviselők jegyzékéből (1920-as évek, 1938)

Az első esetben Bosánszki Pálékhoz vagy leszármazataikhoz indult az ember, a másik esetben a Garasiknak hívott Gutaiékhoz, a harmadik esetben pedig Gutai Erzsébethez. Mindhárom példában tót ragadványnévvél állunk szemben: a „groß” = „garas”, a „garasik” magyarul garast jelent, a krajcsír (krajčír) pedig szabót. Míg a garas, garasik ragadványnevű ősök leszármazottjai nem emlékeznek arra, miért kapta felmenőjük ezt a nevet, addig Krajcsír Bözsi néni utódai némi magyarázattal szolgáltak: a család férfi tagja dolgozott szabóként (*Gutai Irén képe*).

Ma már kevesen gondolnának ifj. Benyovics Mihályra, ha azt hallanák: „Jön Gúrny/Horný Misa”. Pedig az 1920-as években arra a Misára (Mihályra) mondták, aki a Benyovicsok közül a falu felső részén lakott, ugyanis a Gúrny (keleti tót nyelvjárásban, azaz: lengyelül: górny; középső tót nyelvjárásban, vagyis szlovákul: horný) felsőt jelent.

Az említett ragadványneveket a közbeszédben adott személy vezetéke helyett használták.

Ám voltak ragadványnevek, amelyek a családnevet egészítették ki. Például a Gutaiakon belül éltek Mendén Filó Gutaiak, Feró Gutaiak stb. A Filó Gutaiak Fülöp (tótul: Filip) nevű ősükről, a Feró Gutaiak pedig Ferenc nevű felmenőjükéről kapták a megkülönböztetést...

És folytathatnám a falubeli ragadványnevek sorát: Kakri (kakas), Stoffel (bunkó), Szomár (szamár), Ördög, Kupcó (kereskedő), Kaparós, Kuvik (halálmadár), Gyurai... De legyen ennyi elég.

Árulkodó vezetéknevek

A táblázatban olyan ragadványnév is található, amely eredetileg az adott család gúnyneveként tűnt fel. Például a Rojtos név. A család eredeti neve ugyanis Rojcsik volt; a sok gyerek és a szegénységük miatt ideköltözésük után a helybeliek Rojtosnak nevezték őket. Mielőtt Rojcsik János az 1920-as években megkapta volna a vitézi címet, Rojtosra magyarosított. „A legegyszerűbbnek az tűnt – indokolta a fia, néhai Rojtos István –, ha a gúnynevet választja, mert mindenki így nevezte, és akkor is így szólítottak volna bennünket, ha mást választ.” [A rojcsity eredetileg az ábrándozóra, az álmodozóra vonatkozott (rojčič=ábrándozni, álmodozni).] Ezért él Mendén a családnak egy Rojtos és egy Rojcsik ága.

Vannak, akik megtartották a tót nevüket, annak ellenére, hogy a szótó magyar jelentése vagy konnotációja pejoratívnak tűnik. Például a Trepák vezetéknevén a csapkodni, verdesni igének (trepaj), a Bosánszkie a tót bosy, bosky=mezitláb(as) szónak a származéka.

Sokkal bonyolultabb a Gutai név (jelentése: Gutából vagy Gutába való) etimológiája. Magát a „guta” szót néhányan betegségből származtatják (románul gută=köszvény), mások szerint arab szó, amely zizenyős, lápos helyet jelöl, ismét

Gutai bácsi, a krajcsír (szabó)
1950-ben

mások a csepp, vízcsepp jelentésű latin gutta-ból eredeztetik...

A táblázat lengyelnek vagy németnek tűnő neveket is tartalmaz. Lengyel eredetű a Stukovszky (sztuka – ejtsd: stuka =művészet), a Glózik (głos=hang), viszont német a Baumgarten (jelentése: gyümölcsöskert) és a Rosenfeld (magyarul: rózsamező, rózsakert). (Az utóbbi két nevet Mendén kizárólag zsidó származásúak viselték.)

Foglalkozással függ össze a német Wagner/Vagner (kocsis, bognár), illetve a bolgár-török eredetű Pinczel, amelyet egykoron méltóságnévként használtak.

Egyes vezetéknevek a keresztnév valamilyen válto-

zatát mutatják: a Kriskó a kereszt főnévből vezethető le és a Kristóffal függ össze, a Benyovics név a Bence, Benedek (áldott, dicsérő), a Fabók név pedig a Fábián, latinul Fabianus (babos, babtermesztő) keresztnévből képződhetett...

Vélhetően foglalkozási, illetve vallási nyelvből terjedt el a Paraszka személynév. Amennyiben foglalkozáshoz köthető, akkor kisparasztot jelent, vallási gyökér esetén a görögből került át a tót nyelvbe, és a pénteket, pontosabban: az előkészületet, az előkészület napját jelöli

(ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ=párászkevé=előkészület).

Balogh Gábor
kutató

Tizenötödik fejezet

Másnap reggel Steven rögtön a kórházba ment, miután Sylvit beadta az oviba.

Mielőtt bement volna Roxanhoz, megkereste az orvost.

- Hello! Szeretném megtudni, hogy ma milyen állapotban van Mis Matthews!

- Hello Mr. Hard! Üljön le!- mutatott a székre a doki.

- Nem. Köszönöm. Szeretnék mielőbb Roxan mellett lenni!- tiltakozott a fiú.

- Sajnos, azt kell mondanom, hogy – mikor itt tartott a doki, Steve elsápadt és leült - Mis Matthews az éjszaka folyamán kómába esett. Úgy gondoljuk, hogy ez nem lesz túl hosszú és súlyos, mert az agyat nem érte sérülés, de ennek ellenére van okunk aggódni, mert rengeteg vért veszített, és a vérzést még most sem sikerült teljesen elállítanunk. A másik probléma, pedig a vér utánpótlás. A kórháznak nincs vére, és senkit nem találtunk, aki vért tudna adni a kishölgynek, és félt, hogy az ilyen mennyiségű vérvesztés miatt nem jut elég vér az agyba, és beáll az agyhálál. Ezzel most nem megijeszteni akartam Mr. Hard, csak azt szeretném, ha tisztában lenne Mis. Matthews állapotával.- mondta az orvos. Steve pár percig nem tudott megszólalni, megdöbbenették a hallottak.

- Milyen vércsoportja van Roxannak?- kérdezte, mikor végre „magához” tért.

- RH-.- válaszolta Dr. McCane.

- Milyen vér kellene neki? O-s megfelelne?

- Az tökéletes lenne! Önnek ilyen van?- nézett rá reménykedve az orvos.

- Igen!

- Akkor menjünk! Nincs vesztegetni való időnk!- sürgette őt az orvos.

Először néhány rutin vizsgálatot végeztek el a fiún, majd egy hordágy kíséretében bevitték őt Roxan szobájába.

- Úgy gondoltam, hogy szeretne itt lenni!- mondta a doki, majd nekilátott Steven „lecsapolásának”.

Először kitapintotta a vénát, itt nem volt nehézség dolga, mert Steven hatalmas vénával rendelkezett, majd fertőtlenítette a bőrfelületet és az átlagnál egy jóval nagyobb tűt szúrt a vénába. Ekkor megindult a vörös folyadék. Mikor az első nagyobb mennyiséget levették tőle, minden fontos vizsgálatot elvégeztek rajta, és körülbelül egy órával később infúzió formájában bekötötték Roxannak. Elég sok vért vettek le a fiútól, de nem bánta, mert ott feküdt mellette az a lány, akit a szívébe zárt örökre, és akin most segíthet. Miután már jól érezte magát, odaült Roxan ágyához, és megfogta a kezét. Egy ideig csak nézte az alvó lányt, majd eszébe jutott, hogy valakitől egyszer azt hallotta, hogy a kómába esett emberekhez beszélni kell, mert az segít nekik.

Steven így is tett.

Megpróbált vidám hangon, vidám dolgokról beszélni Roxannak. Beszélt Sylviről és az oviról, az iskoláról, Peterről, a fények játékaról, amelyekről tudta a fiú, hogy imádja Rox. Aztán mesélt magáról vicces dolgokat, de még a gyerekkorából.

Dr. McCane jött be az ajtón.

- Ezt nagyon jól teszi Mr. Hard!- dicsérte meg Stevent.

A fiú nem válaszolt, csak mesélt a lánynak. Este hatig maradt nála, majd elment Sylviért a szomszédhoz, aztán haza vitte őt, és ugyanúgy telt ez az este is, mint az előző. Csak annyit volt más, hogy Roxan már második este nem volt otthon, és mindkettejüknek nagyon hiányzott.

**(Rebecca D'Angelo
Szócs – Rádi Anita)**

NYÁRI FINOMSágok

Grill nyársak

Így készül:

A kétféle húst megmossuk, és nagyobb kockákra vágjuk. Összekeverjük az olajat a grillezőszóval, némi sóval, borssal és a kakukkfűvel. Ebben a páclében megforgatjuk a felkockázott húst, és 60 percig pácoljuk.

Az uborkát meghámozzuk, és felszeleteljük. Hozzákeverjük a joghurtot, a snidlinget, az olajat, majd ízlés szerint megsózzuk és megborsozzuk. Az így elkészült dresszingtong lehűtjük.

A megtisztított hagymát, a gombát és a paprikát a húskockákkal megegyező nagyságú darabokra vágjuk. A cukkinit ujjnyi vastagságúra felkarikázzuk. Váltakozva a grilltűre tűzzük a kétféle húst, a gombát, a cukkinit, a paprikákat és a hagymát, majd a maradék páclével megkenjük a nyársat. Végül forró grillen, forgatva 10-15 percig sütjük. A joghurtos dresszingtonggal és kenyérrrel kínáljuk.

Hozzávalók:

- 20 dkg sertéshús
(comb vagy lapocka)
- 20 dkg csirkemell
- 1 ek grill fűszerkeverék
- 4 ek olaj
- 1 csipet morzsolt kakukkfű
- 1 fej vöröshagyma
- 1 db piros kaliforniai paprika
- 1 db sárga paprika
- 1 db cukkini
- 10 dkg gomba
- őrölt fekete bors, só
- kakukkfűág a díszítéshez
- A dresszinghez:
- 15 dkg uborka
- 1,5 dl natúr joghurt
- 1 ek felaprított snidling
- 2 ek olívaolaj
- só, őrölt bors

Sacher muffin

A tésztához

- 10 dkg étcsokoládé
- 10 dkg margarin
- 2 db tojás
- 15 dkg cukor
- 10 dkg sárgabaracklevár
- 15 dkg finomliszt
- 1 kk sütőpor

A tetejére

- 3 ek sárgabaracklevár
- 5 dkg tortabevonó
- 5 dkg fehércsokoládé
- 1 ek főzőtejszín

Így készül:

A muffintepsit kibéleljük papirkosárákkal.

A darabokra tört csokit felolvasztjuk a margarinnal, félretesszük, megvárjuk, míg langyosra hűl. A tojásokat a cukorral habosra verjük robotgéppel, majd fakanállal hozzádolgozzuk az olvasztott csokit és a baracklevárt (10dkg-ot). A lisztet elkeverjük a sütőporral és kisebb adagokban az előzőekhez keverjük. Melegítsük elő a sütőt, öntsük a tésztát a formákba, majd 25 percig süssük. A kihűlt muffinokat megkenjük a baracklevárral, majd 20 percre a hűtőbe tesszük. Felolvasztjuk a bevonót és egyenletesen rácsurgatjuk a muffinok tetejére. A fehércsokit felolvasztjuk a tejszínnel, és ha a csokimáz megdermedt, rácsurgatjuk a fehércsokit.

Jó étvágyat!

REJTVÉNY GYERMEKEKNEK

Előző számunk rejtvényének helyes megfejtése:

GESZTENYE volt.

Gratulálunk a szerencsés nyerteseknek, akik 1-1 32 cm-es szabadon választható pizzát nyertek a Random House Gourmet Bistro-ból:

Fáskerti Neszta, Agonács Barnabás, Budavári Mihály

Az átvételre jogosító utalvány átvehető a Polgármesteri Hivatal titkárságán ügyfélfogadási időben.

A ÚJ FELADVÁNYUNKHOZ JÓ IDŐTÖLTÉST KÍVÁNUNK!

A helyes válasz beküldői között kisorsolunk 3 db 32 cm-es szabadon választható pizzát amit a Random House Gourmet Bistro-ban lehet beváltani! A megfejtéseket 2020. augusztus 10-ig kérjük a **mende@mende.hu** címre elküldeni, a nyerteseket e-mailben is értesítjük!

Rendezd át a betűket egyetlen szóvá!

IZMOS ANNI

Adj magyarázatot az alábbi történetre!

Két apa és két fia horgászni ment. Nem volt jó kapásuk, estig összesen három halat fogtak.

Egyikük megjegyezte:

- Legalább mindegyikünknek jut egy.

Ez hogy lehetséges?

Melyik szó a kakukktojás az alábbiak közül?

galamb
filc
egyed
dőre
csúf
barát

Rendezd át ezeket a beűcsoportokat, és egy ismert közmondást olvashatsz!

DHO
AMI
TEH

TMA
ASZ
HAL

ET
NE
LNA

PRA
MEG
SZ,

AUTÓBUSZ MENETREND MENDE

ÉRVÉNYES 2020.07.01-TŐL 2020.08.31-IG!

Megálló	Pusztaszentistván - Játszótér --- Dózsa György út							
	járat1	járat2	járat1	járat1	járat1	járat1	járat1	vasárnap
Pusztaszentistván Játszótér	7 ¹⁵	9 ⁰⁰	11 ³⁵	12 ³⁵	13 ³⁵	14 ³⁵	15 ⁵⁵	10 ⁰⁰ 11 ⁵⁰
Pusztaszentistván Vasútáll.	7 ¹⁷	9 ⁰²	11 ³⁷	12 ³⁷	13 ³⁷	14 ³⁷	15 ⁵⁷	10 ⁰² 11 ⁵²
Pusztaszentistván Óvoda	7 ¹⁸	9 ⁰³	11 ³⁸	12 ³⁸	13 ³⁸	14 ³⁸	15 ⁵⁸	10 ⁰³ 11 ⁵³
Kossuth Lajos utca	7 ¹⁹	9 ⁰⁴	11 ³⁹	12 ³⁹	13 ³⁹	14 ³⁹	15 ⁵⁹	10 ⁰⁴ 11 ⁵⁴
Nyár utca	7 ²⁰	9 ⁰⁵	11 ⁴⁰	12 ⁴⁰	13 ⁴⁰	14 ⁴⁰	16 ⁰⁰	10 ⁰⁵ 11 ⁵⁵
Bercsényi utca	7 ²¹	9 ⁰⁶	11 ⁴¹	12 ⁴¹	13 ⁴¹	14 ⁴¹	16 ⁰¹	10 ⁰⁶ 11 ⁵⁶
Játszótér-tanyák	7 ²³	9 ⁰⁸	11 ⁴³	12 ⁴³	13 ⁴³	14 ⁴³	16 ⁰³	10 ⁰⁸ 11 ⁵⁸
Péceli u. -31-es főút	7 ²⁵	9 ¹⁰	11 ⁴⁵	12 ⁴⁵	13 ⁴⁵	14 ⁴⁵	16 ⁰⁵	10 ¹⁰ 12 ⁰⁰
Községháza	7 ²⁷	9 ¹²	11 ⁴⁷	12 ⁴⁷	13 ⁴⁷	14 ⁴⁷	16 ⁰⁷	10 ¹² 12 ⁰²
Iskola Forrás köz	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Gyógyszertár	7 ²⁹	9 ¹⁴	11 ⁴⁹	12 ⁴⁹	13 ⁴⁹	14 ⁴⁹	16 ⁰⁹	10 ¹⁴ 12 ⁰⁴
Mende Vasútállomás	7 ³¹	9 ¹⁵	11 ⁵⁰	12 ⁵⁰	13 ⁵⁰	15 ⁵⁰	16 ¹⁰	10 ¹⁵ 12 ⁰⁵
Dinnyés köz	7 ³²	9 ¹⁶	11 ⁵²	12 ⁵²	13 ⁵²	14 ⁵²	16 ¹²	10 ¹⁶ 12 ⁰⁶
Kásavölgyi Óvoda	7 ³³	9 ¹⁷	11 ⁵³	12 ⁵³	13 ⁵³	14 ⁵³	16 ¹³	10 ¹⁷ 12 ⁰⁷
Dózsa György út 155.	7 ³⁴	9 ¹⁸	11 ⁵⁴	12 ⁵⁴	13 ⁵⁴	14 ⁵⁴	16 ¹⁴	10 ¹⁸ 12 ⁰⁸
Dózsa György út vége	7 ³⁵	9 ²⁰	11 ⁵⁵	12 ⁵⁵	13 ⁵⁵	14 ⁵⁵	16 ¹⁵	10 ²⁰ 12 ¹⁰
Megálló	Dózsa György út --- Pusztaszentistván - Játszótér							
	járat1	járat2	járat1	járat1	járat1	járat1	járat1	vasárnap
Dózsa György út vége	7 ⁴⁰	10 ⁰⁰	12 ⁰⁰	13 ⁰⁰	14 ⁰⁰	15 ⁰⁰	16 ²⁰	10 ³⁰ 12 ¹⁵
Dózsa György út 155.	7 ⁴¹	10 ⁰¹	12 ⁰¹	13 ⁰¹	14 ⁰¹	15 ⁰¹	16 ²¹	10 ³¹ 12 ¹⁶
Kásavölgyi Óvoda	7 ⁴²	10 ⁰²	12 ⁰²	13 ⁰²	14 ⁰²	15 ⁰²	16 ²²	10 ³² 12 ¹⁷
Dinnyés köz	7 ⁴³	10 ⁰³	12 ⁰³	13 ⁰³	14 ⁰³	15 ⁰³	16 ²³	10 ³³ 12 ¹⁸
Mende vasútállomás	7 ⁴⁴	10 ⁰⁴	12 ⁰⁴	13 ⁰⁴	14 ⁰⁴	15 ⁰⁴	16 ²⁴	10 ³⁴ 12 ¹⁹
Gyógyszertár	7 ⁴⁵	10 ⁰⁵	12 ⁰⁵	13 ⁰⁵	14 ⁰⁵	15 ⁰⁵	16 ²⁵	10 ³⁵ 12 ²⁰
Iskola Forrás köz	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Községháza	7 ⁴⁸	10 ⁰⁸	12 ⁰⁸	13 ⁰⁸	14 ⁰⁸	15 ⁰⁸	16 ²⁸	10 ³⁸ 12 ²³
Péceli u. 31-es Fő út	7 ⁵⁰	10 ¹⁰	12 ¹⁰	13 ¹⁰	14 ¹⁰	15 ¹⁰	16 ³⁰	10 ⁴⁰ 12 ²⁵
Játszótér – tanyák	7 ⁵²	10 ¹²	12 ¹²	13 ¹²	14 ¹²	15 ¹²	16 ³²	10 ⁴² 12 ²⁷
Bercsényi u.	7 ⁵⁴	10 ¹⁴	12 ¹⁴	13 ¹⁴	14 ¹⁴	15 ¹⁴	16 ³⁴	10 ⁴⁴ 12 ²⁹
Nyár u.	7 ⁵⁵	10 ¹⁵	12 ¹⁵	13 ¹⁵	14 ¹⁵	15 ¹⁵	16 ³⁵	10 ⁴⁵ 12 ³⁰
Kossuth Lajos utca	7 ⁵⁶	10 ¹⁶	12 ¹⁶	13 ¹⁶	14 ¹⁶	15 ¹⁶	16 ³⁶	10 ⁴⁶ 12 ³¹
Pusztaszentistván Óvoda	7 ⁵⁷	10 ¹⁷	12 ¹⁷	13 ¹⁷	14 ¹⁷	15 ¹⁷	16 ³⁷	10 ⁴⁷ 12 ³²
Pusztaszentistván Vasútáll.	7 ⁵⁸	10 ¹⁸	12 ¹⁸	13 ¹⁸	14 ¹⁸	15 ¹⁸	16 ³⁸	10 ⁴⁸ 12 ³³
Pusztaszentistván Játszótér	8 ⁰⁰	10 ²⁰	12 ²⁰	13 ²⁰	14 ²⁰	15 ²⁰	16 ⁴⁰	10 ⁵⁰ 12 ³⁵

Piros betűs ünnepeken a buszjárat szünetel!

[1]Hétfőtől-Péntekig [2]Hétfőtől-Szombatig